

Голас РАДЗІМЫ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ З СУАЙЧЫНІКАМІ

№ 88 (672)

Лістапад 1962 г.

Год выдання 8-ы

На мільён рублёў звышпланавай прадукцыі далі з пачатку гэтага года мінскія трактарабудаўнікі. Яны выпусцілі на 40 машын больш, чым прадугледжана заданнем. Сэканомлена амаль 10 мільёнаў кілават-гадзін электраэнергіі, што намнога вышэй гадавога абавязальства калектыву. Акрамя таго, трактарабудаўнікі перавыканалі сямігадовае абавязальства па стварэнню рацыяналізацыйскага фонду — у народную скарбонку ўнесена больш чым 9 мільёнаў рублёў.

Гэтыя і многія іншыя даныя былі прыведзены ў выступленні дырэктара завода Б. Г. Сівака на расшыраным пасяджэнні заўкома прафсаюза. На ім прысутнічалі госці з Волгаградскага трактарнага завода, якія прыбылі сюды для падвядзення вынікаў спаборніцтва паміж калектывамі двух прадпрыемстваў.

Сакратар парткома Волгаградскага трактарнага завода Е. Б. Гудакоўскі адзначыў, што калектывы спаборнічаючых прадпрыемстваў змагаюцца за аснашчэнне сельскагаспадарчай вытворчасці краіны больш дасканалай тэхнікай. Мінчане з пачатку гэтага года ўжо выпускаюць новую мадэль універсальнага прапашнага колавага трактара «Беларусь» «МТЗ-50П», а волгаградцы рыхтуюцца да серыйнага выпуску свайго «ДТ-75».

У сувязі з пераходам на новыя мадэлі абодва калектывы правялі велізарную работу па рэарганізацыі ўсёй вытворчасці. Цяпер штосутачна выпуск машын на МТЗ значна вышэй, чым год назад.

Пасля параўнання вынікаў работы за 9 месяцаў гэтага года было ўстаноўлена, што лепшых паказчыкаў у спаборніцтве дабіўся калектыв Мінскага трактарнага завода.

(БЕЛТА)

ПРАЦОЎНЫ ПАДАРУНАК

На маскоўскім заводзе «Ізэлягар» выраблены высакавольтавыя ўоды на 500 тысяч вольт пераменнага току для ліній электраперадачы Волгаград—Масква. Адзін з уводаў сабран звыш плана. Гэта адзін з працоўных падарункаў, якія падрыхтавалі работнікі прадпрыемства да 45-й гадавіны Вялікага Кастрычніка.

На здымку: па вуліцах горада ідуць панельавозы.

ІДУЦЬ ПАНЕЛЯВОЗЫ

Цэх буйнапанельнага домабудавання Магілёўскага завода жалезабетонных вырабаў — вялікае сучаснае прадпрыемства. У цэху ўтры змены вырабляюцца дэталі дамоў. А побач для гэтых дэталей штампуецца арматура.

Вось участак комплекснай брыгады Н. Д. Зубарава. Над галавой плывуць бункеры з бетонам, сталыя тросы маставага электракрапа на нясуць буйнаразмерныя панелі, а механапагрузчыкі рухаюцца з цэха на дваровы склад.

На двары чуваць магутнае гучанне панелявозаў. У іх касетах бетонныя перакрыцці, сцены з зашклёнымі рамамі, балконамі, дзвярыма, са зманціраванымі санвузламі і ваннымі пакоямі.

Цяжка фыркаючы, панелявоз успоўз на ўзрытую коламі аўтамашын пляцоўку мікрараёна, падставіў сваю спіну хобату вежавага крана і стаў. Зборка дамоў тут ідзе «з калёс». Кран асцярожна знімае цяжкую панель і падае мантажнікам, які збіраець дамы з жалезабетонных дэталей. На адным з дамоў мантажнікі ўжо ўступілі месца аддзелачнікам. Тут гаспадарачы цесляры, якія падвешваюць і падганяюць дзверы, налічнікі, перагародкі.

Маляры апошнімі пакідаюць пляцоўкі. Будаўнічая вытворчасць ператвараецца ў механізаваны працэс паточнай зборкі і мантажу жылых дамоў, узвядзенне іх з буйнапанельных элементаў і вузлаў.

Пераход на буйнапанельнае домабудаванне даў магчымасць значна знізіць кошт аднаго квадратнага метра плошчы і ў некалькі разоў зменшыць працоўныя выдаткі.

Л. ВАЛОДЗІН.

ЭЛЕКТРЫФІКАТАРЫ СТАЛЬНЫХ МАГІСТРАЛЕЙ

МАСКВА. (Кар. ТАСС). У далёкаўсходняй тайзе і ў гарах Арменіі, на Урале, Украіне і ў Карпатах — вось раёны, дзе працуюць цяпер электрыфікатары сталых магістралей.

Шаснаццаць з паловай тысяч кіламетраў чыгунак электрыфікавана цяпер у нашай краіне. Гэта намнога больш, чым у ЗША, Англіі, Італіі, Бельгіі, Галандыі, Нарвегіі, разам узятых. За год, які мінуў пасля XXII з'езда партыі, электрыфікавана яшчэ звыш дзвюх ты-

сяч кіламетраў сталых магістралей. Сярод іх такія вялікія участкі, як Ілавайскае — Каўказская, Уладзімір — Горкі, Харкаў — Дзэбальцава, Верашчагіна — Балезіна, Інская — Тагучын, і многія іншыя.

На электрычную цягу ў нас цяпер пераводзяцца магістралі працягласцю больш тысячы кіламетраў. Яны звязваюць паміж сабой важныя прамыс-

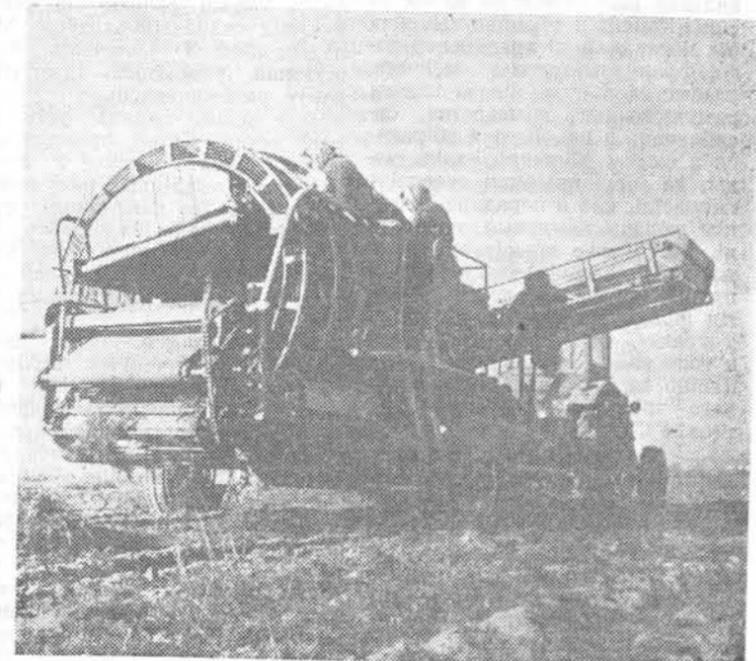
ловыя цэнтры, праходзяць па тэрыторыі буйных эканамічных раёнаў. Услед за самай вялікай у свеце электрычнай чыгунай Масква — Байкал — скрызны рух па ёй адкрыўся напярэдадні XXII з'езда партыі —

у гэтым годзе ўступіць у строй яшчэ адна вялікая магістраль — ад Балтыйскага мора і да Закаўказзя.

Нядаўна быў адкрыт рух электрапаездаў па трансэўрапейскай сацыялістычнай магістралі Прага — Львоў. У будучым годзе будаўнікі пойдучы на ўсход у бок Кіева. А ў далейшым гэтая лінія будзе прадоўжана да Масквы.

На ўборцы бульбы ў саўгасе «Брэсцкі» працуюць новы бульбаўборачны камбайн КГП-2. Машына ўбірае бульбу, аддзяляе яе ад зямлі і па транспарцёру грузіць клубні ў аўтамашыны. На здымку: уборка бульбы новым камбайнам у саўгасе «Брэсцкі».

Фота В. Германа.

Ад сахі — да касмічных ракет

З кожным новым дасягненнем савецкіх людзей у мірным будаўніцтве ў Савецкі Саюз прыязджаюць усё больш і больш зарубежных турыстаў і гасцей. Яны хочуць сваімі вачыма ўбачыць краіну, якая дабілася велізарных поспехаў у асваенні космасу, развіцці культуры, жыллёвым будаўніцтве.

Так было і ў турыцкі сезон 1962 года, калі горад Мінск наведала звыш 18 тысяч чалавек з 31 краіны свету.

З дасягненнямі турысты з ЗША і Фінляндыі, Ізраіля і Бразіліі, Венесуэлы і Новай Зеландыі, Англіі і Інданезыі, Марока і Уругвая і многіх іншых дзяржаў. Яны ехалі цэлымі сем'ямі, групамі і індывідуальна. Усе атрымалі выдатнае абслугоўванне і сустрэлі шчырую гасціннасць савецкіх людзей.

Перад турыстамі адкрываецца новая краіна, якая за 45 год зрабіла шлях ад сахі да касмічных ракет з чалавекам на борце, ад капцілкі — да буйнейшых у свеце гідрэлектрастанцый.

Турыстаў сустракае народ, старэйшае пакаленне якога жыло ў адсталай царскай імперыі, а малодшае будзе жыць пры камунізме. І незалежна ад таго, якая суб'ектыўная мэта паездкі таго ці іншага турыста, ён заўсёды пераконваецца ў шчырым імкненні савецкіх людзей да міру і добра-суседскіх адносін з усімі народамі.

Многія з замежных гасцей, наведваючы Мінск, захапляюцца размахам будаўнічых работ, якія тут вядуцца. Аб гэтым гаворыць Раджынальд дэ Брэй, прафесар рускай і славянскай філалогіі Мельбурнскага ўніверсітэта. «Мяне здзівіла ўбачанае! Як многа

новага і як усё трывала і прыгожа пабудавана за пасляваенныя гады!»

Беларусь наведала многа прадстаўнікоў Афрыкі, Лацінскай Амерыкі, Індыі. Яны ў адзін голас гаварылі, што усё ўбачанае ў Мінску пераўзышло іх спадзяванні. Клопаты ўрада СССР аб людзях вельмі вялікія. Турыст Роме Г. заявіў: «Мы былі здзіўлены такім грандыёзным будаўніцтвам і будзем заўсёды змагацца за тое, каб ніколі больш не было на зямлі разбурэнняў».

Кіраўнік групы афрыканскай моладзі Абдэль Рахім Бітол (Судан) піша: «Незабыўнымі застаюцца ў нас ўражанні ад сустрэч з простымі людзьмі Мінска: яны вельмі ветлівыя і гасцінныя, у іх надзвычайная гатоўнасць усё растлумачыць».

Не менш пераканальная ў гэтых адносі-

нах заява кіраўніка групы паштовых работнікаў Францыі Крэсіі Эжэн. «Цяжка знайсці словы, каб выказаць пачуцці усёй групы, якія ўзніклі ў выніку наведвання Савецкай краіны і веліччага Мінска. Для больш пажылых з нашай групы падарожжа — ажыццяўленне мары іх жыцця. Для маладых — гэта падтрымка, якая прыдае ім сілы, каб папулярна і ў нашай краіне савецкую рэчаіснасць».

Закончыўся турыцкі сезон, але яшчэ многа турыстаў прыязджае знаёміцца з Мінскам, з яго гасцінным і працавітым народам.

Не заціхае работа ў Мінскім аддзяленні «Інтурыст». Ужо зараз яго калектыву рыхтуюцца да новага турыцкага сезону, каб яшчэ лепш прыняць зарубежных гасцей у 1963 годзе.

В. АНТОНАУ.

І гэтыя маленькія артысты добра падрыхтаваліся да святочных канцэртаў. На здымку: удзельнікі хараграфічнага гуртка Мінскага палаца прафсаюза. Фота Н. Южыка.

У палёце — «Марс-1»

Паведамленне ТАСС

У адпаведнасці з праграмай даследаванняў касмічнай прасторы і планет Сонечнай сістэмы 1 лістапада 1962 года ў Савецкім Саюзе ажыццёўлен запуст касмічнай ракеты ў бок планеты Марс.

Апошняя ступень удасканаленай ракеты-носьбіта вывела на прамяжковую арбіту цяжкай штучны спадарожнік Зямлі, з борта якога была запушчана касмічная ракета па траекторыю руху да планеты Марс.

На борце касмічнай ракеты ўстаноўлена аўтаматычная міжпланетная станцыя «Марс-1» вагой 893,5 кілаграма. Палёт аўтаматычнай станцыі да планеты Марс будзе працягвацца больш як сем месяцаў.

Асноўнымі задачамі пуску аўтаматычнай станцыі «Марс-1» з'яўляюцца:

— правядзенне працяглых даследаванняў касмічнай прасторы пры палёце да планеты Марс;

— устанавленне міжпла-

нетнай касмічнай радыёсувязі;

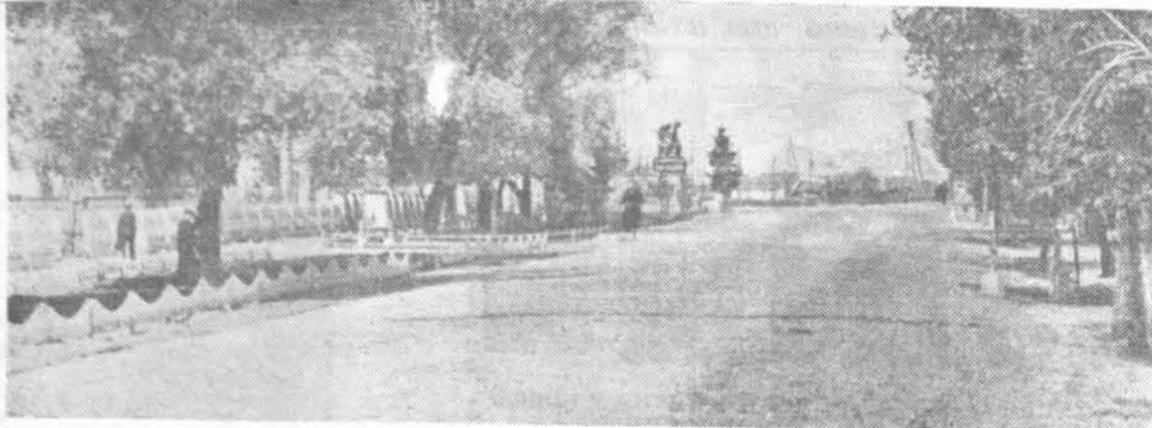
— фатаграфаванне планеты Марс з наступнай перадачай атрыманых фатаграфій паверхні Марса на Зямлю па радыёканалах.

Уключэнне тэлеметрычнай, вымяральной і навуковай апаратуры праводзіцца аўтаматычна, у адпаведнасці з праграмай палёту і па радыёкамандах з Зямлі.

Папярэднія вынікі апрацоўкі вымяральных інфармацыйна-вылічальных цэнтраў, паказалі, што рух аўтаматычнай станцыі «Марс-1» адбываецца па траекторыі, блізкай да разліковай.

Уся апаратура, устаноўленая на борце аўтаматычнай станцыі «Марс-1», працуе нармальна.

Запуск аўтаматычнай міжпланетнай станцыі «Марс-1» з'яўляецца далейшым этапам у вывучэнні касмічнай прасторы і планет Сонечнай сістэмы.

Лельчыцы, Савецкая вуліца.

Фота А. Камарова.

СУСТРЭЧА НА РОДНОЙ ЗЯМЛІ

У Лельчыцы да сваіх родзічаў у госці прыехала з Францыі былая грамадзянка СССР Валіяна Іванаўна Жаке. За грамадзянства яна аказалася ў час Вялікай Айчыннай вайны, калі гітлераўцы яе разам з іншымі савецкімі людзьмі вывезлі з Варонежа ў Германію. Дзяўчына выйшла замуж за французца, які дапамог ёй выратавацца ад смерці на чужыне.

Карэспандэнты «Гомельскай праўды» П. Крываножка і П. Лявонаў папрасілі В. І. Жаке падзяліцца сваімі ўражаннямі аб паездцы ў Савецкі Саюз, адказаць на некалькі пытанняў.

— Валіяна Іванаўна, як вас сустрэлі ў Францыі, калі вы з мужам прыехалі на яго радзіму?

— Я зусім не ведала французскай мовы. З мужам спачатку размаўляла па-нямецку: гэтую мову калісьці вывучала ў школе. Мне лічылі за немку, і я спачатку не бачыла добразычлівасці ад французцаў. Гэта таму, што Гітлер пасяў варожасць паміж немцамі і французцамі. Калі ж суседзі даведаліся, што я — руская, то адносіны да мяне значна палепшыліся. Наогул, рускія паважаюць у Францыі. Сярод рабочых і інтэлігенцыі нямала людзей, якія не ўтойваюць сімпатыі да Савецкай дзяржавы. Яны вельмі цікавяцца жыццём савецкага народа, яго культурай, мастацтвам. Нярэдка ў Францыі можна пачуць сучасныя рускія песні, вялікая папулярнасцю карыстаюцца савецкія кінафільмы, творы мастацкай літаратуры. Многія французцы гатовы завязаць знаёмства з будаўнікамі новага камуністычнага грамадства, пасябраваць з імі. Калі я збралася з сынам Мішэлем ехаць сюды, да мяне прыйшлі суседзі і папрасілі, каб я перадала савецкім людзям памятнае падарунак, сяброўскае прывітанне і пажаданне вялікіх поспехаў у працы, у барацьбе за мір. Многія французцы мараць з'ездзіць у краіну, якая будзе камунізм, а тыя, каму ўжо ўдалося ажыццявіць гэта, раскажваюць шмат чаго цікавага, добрага аб Савецкім Саюзе.

— Дзе вы пабывалі ў Савецкай краіне, якія вашы ўражання?

— Да сваякоў на родную зямлю я прыезджала першы раз у 1960 годзе. Здаецца, нямнога часу мінула, а змены адбыліся прыкметныя. У Брэсце, Мінску, Гомелі і іншых гарадах, праз якія я ехала, з'явілася многа новых прыгожых будынкаў, вуліц, сквераў. У вас шпаркімі тэмпамі вядзецца газіфікацыя, жыллёвае будаўніцтва. Мне зразумела, якую радасць перажывае чалавек, атрымаўшы добрую кватэру. І я якраз трапіла на навааселле да сястры Кацярыны Трошка ў Лельчыцах. Мне казалі, што Лельчыцы ў час вайны былі амаль поўнасцю разбураны і спалены. Цяпер гарадскі пасёлак адбудаван. Нават цяжка паверыць, што тут былі папалішчы. Савецкія людзі хутка загалі раны, нанесеныя вайной, сталі жыць шчасліва. У вашых магазінах вялікі выбар адзення і абутку, а прадукты харчавання значна дзешавей, чым у Францыі. Ваш урад па-сапраўднаму клапаціцца аб дабрабыце народа, асабліва аб маладымі пакаленнямі, аб

маці. У вас бясплатнае медыцынскае абслугоўванне. А ў Францыі, калі захварэш, то хвароба вытрасе не толькі здароўе з чалавека, але і грошы з яго кішэні. Вельмі дарагая акушэрская дапамога: у радзільным доме трэба плаціць за суткі 4.000 франкаў. Дзіцячыя яслі і сады ў Францыі прыватныя, з высокай аплатай. Я ведаю жанчын, маці-адзіночак, якія за карыстанне яслямі на адно дзіця трацяць амаль увесь свой заробак. Дзеці французскіх рабочых і служачых не маюць такіх цудоўных лагераў, у якіх савецкія піянеры і школьнікі адпачываюць летам. Навучанне ў сярэдніх і вышэйшых навучальных установах Францыі платнае, даволі дарагое. На работу ўладкавацца цяжка. У вашай жа моладзі куды лепшыя ўмовы для вучобы, працы, жыцця.

— У свой час, Валіяна Іванаўна, вы вучыліся ў савецкай школе і нядрэнна ведаеце нашу моладзь. А што вы можаце сказаць пра французскіх юнакоў і дзяўчат? Якія ў іх мэты, імкненні?

— Значная частка моладзі ў Францыі абмяжоўваецца толькі асабістымі інтарэсамі, не заглядае далёка ў будучыню, жыве сённяшнім днём. Жаданні многіх юнакоў і дзяўчат далёка не высакародныя — разбагацець любымі сродкамі, абы разбагацець. Агаляюцца часам і сапраўды звырныя інстынкты, як вынікі капіталістычнага ладу. Узнялі галовы фашыстыўчыя малойчыкі-асаўцы. Маладых людзей калечыць буржуазная, уласніцкая ідэалогія: пануе разбэшчанасць.

Але нельга мераць усіх на адну мерку. Сярод французскай моладзі шмат юнакоў і дзяўчат, якія правільна разумеюць задачы свайго пакалення, становяцца ў рады барацьбітоў за лепшы лёс Францыі, выступаюць супраць мілітарысцкай палітыкі, супраць развязвання новай вайны.

— Хацелася б больш даведацца аб тым, як у Францыі людзі змагаюцца супраць небяспекі ядзернай катастрофы?

— Працоўныя любой краіны ведаюць, што вайна — гэта агідная справа, і ім яна, акрамя разбурэнняў, смерці і пакут, нічога прынесці не можа. Французы таксама разумеюць гэта, наладжваюць дэманстрацыі, мітынгі пратэсту супраць гонкі ўзбраенняў, выпрабаванняў ядзернай зброі. Арганізацыя абаронцаў міру вядзе растлумачальную работу сярод насельніцтва, даносіць да людзей праўду аб міралюбівай Краіне Саветаў. Барацьбу за мір у Францыі ўзначальвае Камуністычная партыя. Яе баявы орган — газета «Юманітэ» карыстаецца вялікай папулярнасцю ў працоўных.

Некае дачыненне да журналістыкі маю і я. Пішу артыкулы ў газету «Голос Родины» і часопіс «Родина».

Я хачу, каб людзі Францыі зразумелі, што савецкі народ, народ-стваральнік не збіраецца ні на каго нападаць. Нездарма ж у вас так рашуча выступаюць супраць падпальшчыкаў новай вайны.

— Што асабліва запаміналася вам, Валіяна Іванаўна, з паездкі ў Савецкі Саюз?

— Большую частку свайго часу я правяла з сынам у сяс-

тры Кацярыны ў Лельчыцах. Мне вельмі спадабалася беларуская прырода: лясы, рэкі, неаглядныя палі з багатым ураджаем, вёскі, што патанаюць у садах, гарады, якія адбудовваюцца і яшчэ больш прыгажюць. Асабліва незабыўнымі былі сардэчныя, гасцінныя сустрэчы з савецкімі людзьмі.

(«Гомельская праўда»).

НЕ ПАКІНУЛІ Ў БЯДЗЕ

Дарагія сябры!

Гэта я, Іван Антонавіч Ярмаковіч, звяртаюся да тых, каго лёс закінуў за моры і акіяны ў далёкія і чужыя краіны. Цяпер я жыю сярод родных і блізкіх людзей, на зямлі, дзе праходзіла маё бяспаснае юнацтва, дзе цяпер будзеца новае жыццё. Адно ў нашай зямлі свяціла, але парознаму яно свеціць людзям. На шыроках Паўднёвай Амерыкі ў сонечных праменнях няма недахопу, аднак не ўсіх яны сарваваюць... Не буду забягаць наперад і раскажу аб сваіх 52 гадах па парадку...

Нарадзіўся я ў 1910 годзе ў сям'і селяніна-бедняка Антона Вікенцэвіча Ярмаковіча, на захадзе Беларусі.

Памятаю, як зараз: сядзем за стол усёй сям'ёй — яна складалася з шасці чалавек — і няма чаго есці. Бульба, некалькі кавалачкаў чорнага хлеба на ўсіх, нісель аўсяны — вось і ўсё. Як жакуць, жыві і радуйся! Калі мне споўнілася 19 год, бацька сказаў:

— Вялікі ты ўжо ў мяне, Ваня. Едзь у Аргенціну, заробі грошай і хутка вяртайся. Зямліцы купім, зажывём лепш.

Не ведаў я яшчэ тады, што не па свеце трэба шчасця шукаць, а змагацца за яго, будаваць яго сваімі рукамі.

У Аргенціне спачатку я працаваў на розных сезонных работах — на ўборцы кукурузы, у лесе. Часта сядзеў зусім без работы. Шэсць гадоў прабодзіўся я такім чынам, пакуль не трапіў на металургічны завод. А як хацелася ўсе гэтыя гады вярнуцца дамоў! Я ведаў, што там ужо зусім іншае жыццё, зусім іншыя парадкі.

Мне ўдалося звязацца з са-

вецкім пасольствам. Я напісаў заяву аб жаданні вярнуцца на Радзіму. І вось жыццё ўсміхнулася мне. Праз 25 год, дарэмна страчаных на чужыне, я вяртаюся дамоў.

Карабель рассяяе хвалі. Усе з прагнасцю глядзяць наперад. Вось з-за гарызонту паказаўся горад.

— Адэса! Адэса!

Ляцелі ўгору шапкі. Тыя, хто вяртаўся на Радзіму, кінуліся абдымаць і цалаваць адзін аднаго. Гэта было ў 1955 годзе.

Ніколі не забудзецца сустрэча з роднымі і аднавяскоўцамі, з памятнымі мне мясцінамі. Бацьку я так і не застаў жывым, не дачакаўся ён сынавых заработкаў з Паўднёвай Амерыкі.

Жыў я спачатку ў брата Іосіфа. Дыхаў і не мог надыхацца родным паветрам. Ды і роднай вёскі Віржы не пазнаць! Знесены старыя трухлявыя хаціны, на іх месцы — дабrotныя дамы пад чарапічным або гонтавым дахам.

Родныя і аднавяскоўцы прынялі мяне радасна. Хутка прышоў да мяне старшыня праўлення мясцовага калгаса Чыкун.

— Што, Ярмаковіч, пара, напэўна, падумаць табе і аб сваёй сям'і, — сказаў ён. — Шукай нявесту, а хату калгас купіць. Заробіш — вернеш грошы. Вядома, не адразу, а на працягу некалькіх год.

Свой дом, свая сям'я! Мне здавалася, што ўжо ніколі не збачыцца маім марам. Але на Радзіме я знайшоў тое жыццё, да якога даўно імкнулася сэрца. Юзэфе, калі я ад'язджаў у Аргенціну, быў толькі адзін год. А нядаўна мы з ёй справілі вяселле.

Стаў хадзіць у калгас на работу, нядрэнна зарабляў і ўжо выплаціў палавіну пазыкі, калі педарэчная выпадковасць парушыла добра наладжанае жыццё. 11 чэрвеня 1959 года загараўся ад навалыцы мой дом.

Суседзі Юлюк Чыкун і Франц Заброда, рызыкуючы жыццём, кінуліся ў дом ратаваць дабро. Рэчы былі вынесены.

Калі Глыбоцкі райвыканком выдзеліў мне лесу на новы дом, аднавяскоўцы ўзяліся бясплатна яго вывезці. Больш сарка калгаснікаў вёскі Віржы даставілі бяровенні к месцу пабудовы новага дома.

Зноў не пакінуў у бядзе мяне калгас. Праўленне калгаса вырашыла бясплатна выдзеліць будаўнічую брыгаду з пяці чалавек. Будаўнікі Антон і Іосіф Штуро, Антон Маціюшонак, Вікенціў Збродыга і Антон Бабровіч добра пастараліся, і да восені пяціцценны зруб быў гатовы.

А ў наступным — 1960 годзе я ўжо спраўляў навааселле. І што дзіўна, не меў ніякіх даўгоў, абыйшоўся атрыманымі на працадні сродкамі. А нязверную пазыку за першы дом калгас з мяне спісаў.

Працую я коніохам. Мая праца добра аплачваецца. Апрача таго, у мяне ёсць прыватны ўчастак і жывёла.

Растуць мае дзеці — дачка Яня і сын Антон. Яны маленькія, але будучае ў іх вялікае: у нашай краіне, як ні ў адной другой, клапаціцца аб дзецях.

Іван ЯРМАКОВІЧ,
калгаснік арцелі
«Памяць Глыба»
Глыбоцкага раёна.

Новая бальніца на вуліцы Розы Люксембург у Мінску.

Фота Л. Папковіча.

ХТО ТАКІ Васіль Клімчук

яна з рук мужа дабро забітых. Магілы... Іх многа на драгічынскай зямлі — нямыя сведак жахлівых год гітлераўскай акупацыі. І сотні загубленых жыццяў невінаватых людзей — справа крывавых рук Васіля Клімчука. Вось магілы ўзгорак побач з шасэ, непадалёку ад гарадскіх могілак. Тут пахавана больш за 170 жыхароў Галыка і іншых вёсак, расстраляных Клімчуком і яго бандай.

...Быў асенні дзень 1942 года. Каты на чале з Клімчуком вялі ў бок чыгуны знішчэнных людзей: чатырох мужчын і дзвюх жанчын. Няшчасныя яны падганялі ўколамі штыхоў у спіну. Каля могілак іх прымуслі капачь магілу, а калі яна была гатова, загадалі скакаць у яе. Клімчук страляў з пісталета ў галовы, жывых дабіваў лязом рыдлёўкі.

А вось што расказвае Соф'я і Іван Саковічы. Увосень 1943 года Клімчук пасадзіў збіў, а затым расстраляў іх сястру Наталлю Саковіч. Соф'я і Іван вырашылі прабрацца да месца расстрэлу, каб забраць труп сястры і пахаваць яго. Па Ванзальнай вуліцы яны дайшлі да ўскраіны горада. Тут іх абганялі мужчына і дзве жанчыны. Раптам наперадзе паказаўся Клімчук. Ён ішоў ім насустрач. Абмінуўшы мужчыну, павярнуўся і выстрэліў яму ў спіну. Адна з жанчын схопіла забойцу за руку, нешта закрычала. Клімчук адштурхнуў яе, затым выстрэлаў у галаву забіў напавал. Другая жанчына кінулася ў суседні двор. Клімчук пагнаўся за ёй, дагнаў і застрэліў. Відавочцам удалося схавацца.

Кат і крываніца Клімчук з іншымі паліцэйскімі расстраляў ні ў чым не вінаватую Соф'ю Семянчук з дзвюма дочкамі і ўнучкай. Якава Мікалаевіча Рапаячука і Сцяпана Іосіфаўіча Рапаячука. З забітага ім жа Іларыёна Лучыца на вачах жыхароў горада зняў боты і занёс іх дамоў.

Драгічынская паліцыя ў канцы красавіка 1942 года выехала ў Здытава Бярозаўскага раёна з мэтай грабязу прадуктаў. Па дарозе адбылася сутычка з невялікай групай партызан. Мяркуючы, што яны маюць сувязь з сялянамі, галаварэзы разам з Клімчуком наладзілі ў вёсцы расправу. Яны ўрваліся ў дамы, збівалі сем'і, расстралялі пяць жыхароў, у тым ліку траіх дзяцей.

Страшным катаваннем падваргаў Клімчук захопленых раненых партызан. Жыхар вёскі Вулька Міхаіл Дзмітрыевіч Брыч, якога паліцаі пасадылі ў турму, расказвае: — Клімчук загадаў вынесці да турэмнай сцяны двух параненых у ногі партызан. Выгляд

у іх быў жахлівы. Знявечаныя твары, рассечанае нагайкамі ў шматлі адзенне. На вачах двух немцаў і шасці паліцэйскіх Клімчук выпянуў з кабуры пісталет, падыйшоў амаль ушчыльную да сваіх ахвяр і выстрэламі ў галаву дабіў іх. Гэтага Клімчуку здалося мала. Ён загадаў паліцэйскім вывесці з турмы селяніна вёскі Вулька Іосіфа Грыніка. «Ты вольны, ідзі да варот!» — крыкнуў, з'едліва ўсміхаючыся. Грынік не паспеў зрабіць і двух крокаў, як Клімчук усадзіў яму кулю ў спіну. Другім выстрэлам у галаву прыкончыў яго.

Забойца сотняў невінаватых людзей, В. Клімчук трымаў прамую сувязь з верхаводамі здраднікаў беларускага народа — Астроўскім, Кушалем, Абрамчыкам, Рагулем. Па іх інструктажу ён распрацоўваў планы аперацый, аблаў, масавага знішчэння людзей. Гітлераўскі памагаты са сваім збродам ажыццяўляў на практыцы ідэю заняволення беларусаў, якую выношвалі заправілы БЦР.

Ведаючы, што за пралітую кроў яго чакала суровая расплата, бандыт без агляду ўцёк з недабітых гітлераўскімі ордэнамі на захад.

Забойца зноў надзеў авечую скуру. Зараз ён хаваецца ў ЗША, вась яго адрас: 170 N. Maple Ave East Orange, N. J. U. S. A.

Цені загінуўшых бацькоў, братоў і сяспёр, дзяцей і старых клічю да справядлівасці. Няхай ведаюць аб ім праўду нашы землякі і тыя, хто жыў побач з ім. Няхай ведаюць дзеці Клімчука Уладзімір і Галіна, што бацька іх — былы кат і забойца.

Н. ПАУЛОўСкі.

Драгічынскі раён, Брэсцкая вобласць.

Пётр Лучыц — адна са шматлікіх ахвяр Васіля Клімчука.

Добрая Радзіма

... Трое ля помніка Леніну. Кладуць кветкі на гранітны пастамент. Гэта сям'я Фагеларэ: Густаў, Валянціна і маленькая Габрыэль. Такая фатаграфія, як самая дарагая памяць, захоўваецца ў рускім горадзе Курску і бельгійскім Астэндзе. Вось яе гісторыя.

... Ёсць у Курску вуліца Камуністычная. У час акупацыі фашысты вывезлі ў Германію ўсіх яе жыхароў. Так трапіла ў Германію русавалосая дзяўчына з Курска. Што было далей? Брэменскія чадныя заводы, стома да знямогі, зверствы, якім, здавалася, не будзе мяжы, голад...

Аслабелыя рукі ледзь-ледзь узнімаліся да станка. А калі Валю прымушалі прыбіраць цэх, ануца і венік падалі з яе рук на цэментавую падлогу.

— Давай я падмяту... — сказаў неяк сусед па станку, такі ж, як яна сама, «танныя рабочы».

— Не трэба, я сама...
— Як цябе завуць?
— Валя.

Густаў дапамагаў дзяўчыне, а іншы раз і выконваў за яе ўсю работу. Валя глядзела на падцягнутую дужую фігуру бельгійскага хлопца і думала: такога не паставіш на калені, такі ўсё вытрымае. Ён усміхаўся нават тады, калі яго білі. Здавалася, праз усё жыццё пранясе ён гэту усмешку.

... Пасля вайны Валя і Густаў ажаніліся, і сям'я Фагеларэ абаснавалася ў Бельгіі, у старога бацькі Густава.

Бельгія сустрэла маладажонаў беспрацоўем. Густаў Фагеларэ дарэмна абіваў парогі кантор па найму. Работы не было. А маленькая Габрыэль расла.

І тады на сямейным саваце было вырашана — едзем у Курск.

... Іх сустрэлі ветліва, далі ўтульную кватэру на вуліцы Гогаля. «Цяжэй» за ўсіх даваўся на

першых парах Габрыэлі. Дзяўчынка пайшла ў школу, не ведаючы рускай мовы. Яна гаварыла з настаўнікам, а маці перакладала. Ужо праз некалькі дзён у яе пакоі з'явіліся сяброўкі. Выкладчыкі вечарамі вучылі яе мовы. І вось побач з падручнікам лёг томік Пушкіна, потым Маякоўскага. Галя, так сталі зваць Габрыэль сябры, чытала вершы.

Густаў не даваўся шукаць работу. Яму прапанавалі некалькі прадпрыемстваў. Ён выбраў электраапаратны завод.

Так пачалося новае жыццё.

Густаў стаў кваліфікаваным слесарам. Яго з дзяцінства прывучылі да працы, але і з дзяцінства яго працай карысталіся іншыя. Калі ён быў патрэбны, яго наймалі, калі не — звальнялі. Толькі тут, у Курску, ён пазнаў радасць вольнай працы. Яго новыя сябры ў Саветкім Саюзе гаварылі: «кожны за ўсіх і ўсе за аднаго», «чалавек чалавеку — друг». І гэты былі не толькі словы, Густаў адразу зразумеў гэта.

Таму вялікім святам стаў у доме Фагеларэ лістападаўскі дзень 1960 года, калі ў вялікай зале заводскага клуба яму, бельгійцу, уручылі чырвоную кніжачку, не якой золатам напісана: ударніку камуністычнай працы. А год назад, напярэдадні XXII з'езда КПСС, ужо ўсюму інструментальнаму цэху, дзе працуе Густаў, было прысвоена званне калектыва камуністычнай працы.

Калі ўвесь саветкі народ рыхтаваўся да сустрэчы слаўнага саркаляцігоддзя Вялікага Кастрычніка, «камуністычны цэх» Курскага электраапаратнага стаў застэлішчыкам перадавацкага спарбнічтва. І ў першых радах спарбнічаючых — Густаў Фагеларэ, чалавек, для якога наша Айчына стала другой і добрай радзімай.

Е. ІВАНОВА.

ГІЛБЕРТ УОЛКЕР ЗРАБІЎ ВЫБАР

Мы ідзе́м па мяккай дывановай дарожцы вестыбуля гасцініцы «Будапешт», размешчанай у ціхім завулку цэнтра Масквы. Узнімаемся на чацвёрты паверх. Стукаем у нумар 416. За дзвярыма раздаецца спакойнае: — Кам ін — уваходзьце. Прадстаўляемся: — Карэспандэнт «Известий».

Чым магу вам быць карысным, панове... І паспешлівае: — Прабачце, калі ласка. Грамадзяне... На прыгожым строгім твары збынтэжана ўсмешка: «Яшчэ не прывык да такога дэмакратычнага абыходжання». Гаспадар ветліва запрашае нас уладкавацца больш утульна.

Асенні дождж за акном сапсаваў нам «паважны» выгляд. «Нячого, нячого», — смеючыся, гаворыць на ламаанай рускай мове, падоўваючы нам крэслы. Гілберт Уолкер. Так, гэта ён, Гілберт Рудольф Уолкер, чалавек, які парваў са светам прыгнёту, несправядлівасці, светам варажасці да ўсяго дэмакратычнага, прагрэсіўнага. Гэта пра яго, падданага Злучанага Каралеўства Вялікабрытаніі, супрацоўніка аўстралійскага пасольства ў Маскве, толькі што паведаміла маскоўскае радыё.

Спрабуем пачаць размову з пачобных дэталей.

— Такое дрэннае надвор'е, — гаворым, — лепшы сродак для таго, каб сапсаваць настрой.

— Толькі не мне, — адказвае наш суб'яднік. — У мяне на душы зараз, я б сказаў, вясна. Вы ж ведаеце пра маю заяву ў Прэзідыум Вярхоўнага Савета Саветаў Саюза. Я звярнуўся з просьбай даць мне саветскае грамадзянства. Вы разумееце, я хвалюся, чакаючы рашэння майго лёсу. Але мне верыцца, што мяне зразумеюць правільна і задаволяць маю просьбу. Да мяне так уважліва аднесліся, мяне ўважліва выслухалі, і ў мяне ёсць надзея. Вялікая надзея... Ён устаў і неяк беражліва паглядзеў халоднае шкло акна.

па якому барабану знадворку дождж. Настрой гаспадара перадаўся і нам. Мы ішлі да Гілберта Уолкера і разумелі, што рашэнне, прынятае ім, — самы сур'езны крок у жыцці, і хацелі быць асцярожнымі. Мы сустрэлі чалавека, упэўненага ў правільнасці свайго рашэння, і перасталі бяцца таго, што патрывожым яго душэўную раўнавагу недалкатным пытаннем. Коротка растлумачылі мату нашага візіту: — Пасля паведамлення радыё аб вашым звароце ў Прэзідыум Вярхоўнага Савета Саюза Саветкіх Сацыялістычных Рэспублік многіх чытачоў «Известий», верагодна, зацікавіць падрабязнасці вашай біяграфіі, матывы, якія прымуслі вас прасіць саветскага грамадзянства.

— Я з задавальненнем адкажу вам... — гаворыць Гілберт Уолкер. — Мая біяграфія прстая. Нарадзіўся я ў ваенны 1914 год. Можна таму я не хачу вайны? Не, не толькі таму. Аб гэтым, аднак, пазней.

Я даведаўся, што такое нястачы, хлапчуком, у сям'і маіх бацькоў у Малтоне (графства Йоркшыр у Англіі). Пачаў я працаваць з чатырнаццаці год, яшчэ будучы школьнікам, з бацькам на ферме, якая належала лендлорду. Цяжкае матэрыяльнае становішча прымусіла мяне ў 18 год добраахвотна пайсці ў армію і адслужыць пяць год у артылерыі.

Доўгі час я нёс службу ў Індыі на паўночным захадзе краіны. Не магу сказаць, што гэта было спакойнае жыццё. О, не, мы знаходзіліся пастаянна ў баявой гатоўнасці. Мы вымушаны былі адбіваць няспынным атакі мясцовых плямён, якія ненавідзелі нас.

Наш суб'яднік на секунду задумваецца і працягвае свой расказ.

— Затым дзесяць год паліцэйскай службы ў Палесціне. І тут нашай галоўнай задачай (Закачэнне на 4-й стар.)

Патрабуем адплаты!

Прыгажэйшым, маладзейшым становіцца з году ў год наш Драгічын. Раніцамі вуліцы напаяўне гоман і смех дзетвары, якая спяшаецца ў школу. Жыццё б'е крыніцай. Ідзеш — і сэрце радуецца тым велізарным зменам, якія адбыліся ў нашым горадзе. Але адна думка ніколі не пакідае мяне. «Эх, — думаю, — калі б бачыў усё гэта Пеця, мой брат».

Пеця... Добры ён быў чалавек. Сям'я ў яго была дружняя, працавітая. Паважалі іх у горадзе. Але не даваўся ёй дажыць да гэтай светлай пары.

Як зараз памятаю той жахлівы дзень. Гітлераўскія прыхвасты — паліцэйскія рыскалі па хатах, цэлыя сем'і выштурхвалі на вуліцу, затым зганялі ў цэнтр горада, да сквера. Ішоў я тады дамоў, але не дайшоў: пагналі і мяне.

— Чаго гэта яны? — пытаюся.

— Трымайся, Максім, — сказаў мне хтосьці побач. — Твайго брата Пятра, кажуць, вешаць будучы...

Пры гэтых словах ногі ў мяне падкасіліся. За што? Такі добры, ціхі чалавек, слова дрэннага нікому не скажа. За што ж яго...

Сагналі ўсіх нас да сквера, а там ужо і шыбеніца стаіць.

Каля яе — мой Пеця, брат родны... Скалечылі яго фашысты, усё цела пасечана. Пацягнула ў мяне ў вачах... Як праз страшны сон чую: камандант паліцыі В. Клімчук падае каманду паліцыяму. І бачу я: Клімчук сам надзявае пятлю, затым крычыць у бок натоўпу: — Такое ж спасцігне кожнага з вас, хто памее падаць хоць бы кавалак хлеба яўрэям. Пётр Лучыц парушыў маё ўказанне, ён схваў трох яўрэяў. Цяпер няхай плаціць сваім жыццём...

Клімчук ударыў нагой табурэтку... Але жыццё Пятра яшчэ не абарвалася. Ён адчуваў неймаверныя пакуты — мокрая пятля не зацягвалася. Клімчук падышоў да сваёй ахвяры, пацягнуў за ногі ўніз...

Не пашкадавалі каты і сям'ю Пятра. Паліцэйскія на чале з Клімчуком расстралялі жонку, пяцёра дзяцей... Мані было пяць год, а Федзю ўсяго два гады.

Даведаўшыся, што Васіль Клімчук хаваецца ў ЗША, я шлю яму пракляцце за загубленых ім брата, яго сям'ю і многіх такіх жа нашых саветкіх людзей. Цені загінуўшых патрабуецца адплату.

Максім Фёдаравіч ЛУЧЫЦ, жыхар г. Драгічына.

ДЗЕНЬ ЗА ДНЁМ

Старонкі з дзённіка

24 верасня 1950 года. Канстанцін Міхайлавіч адірваў вечар, прысвечаны барацьбе за мір. Сказаў моцную прамову.

...Якуб Колас выехаў у Маскву на другую Усеагульную канферэнцыю прыхільнікаў міру. Ён заўзяты праціўнік вайны і вялікі друг міру...

28 красавіка 1951 года. У Інстытуце літаратуры Акадэміі навук БССР адбывалася абарона кандыдацкай дысертацыі аб Самуілёнку і Купале. Да пачатку пасяджэння прышоў Якуб Колас. Сказаў, што на паўгадзіны, але прасядзеў усе 6 гадзін. Па ходу абмеркавання кідаў дзелавыя рэплікі, прыняў удзел у тайным галасаванні. У канцы пасяджэння Ю. Пішаркоў прыпаднёс паэту напісаную аб ім кнігу. Канстанцін Міхайлавіч падзякаваў і сказаў:

— Вось і пра мяне кнігу напісалі. Дзякуй!

10 чэрвеня 1951 года. Гэтымі днямі Якуб Колас наведваў Беларускі дзяржаўны музей Вялікай Айчыннай вайны. Вельмі доўга і ўдумліва аглядаў экспанаты. Там у гэты час знаходзілася група адпачываючых з дома адпачынку «Ждановічы». Паэта пазналі, акружылі, пасыпалі пытанні. Канстанцін Міхайлавіч ахвотна адказваў на ўсе пытанні.

18 чэрвеня 1951 года. Быў на горкаўскім вечары ў драматычным тэатры імя Я. Купалы. Старшыняваў на вечары Якуб Колас. Канстанцін Міхайлавіч сказаў уступнае слова, вельмі яскравае і глыбокае па сэнсу, бо ён заўсёды лічыў М. Горкага сваім літаратурным настаўнікам.

3 ліпеня 1951 года. У «Советской Белоруссии» апублікаваны артыкул Якуба Коласа аб шостага гадавіне вызвалення Мінска ад фашысцкіх захопні-

каў. А па радыё я ў гэты дзень слухаў з Масквы нарыс Яўгенія Мазалькова аб творчасці Якуба Коласа. Паэт цвёрда і ўпэўнена крочыць у нагу з нашым савецкім жыццём.

8 верасня 1951 года. Усё лета Канстанцін Міхайлавіч правёў у Мінску, нікуды не выязджаў. Нягледзячы на дрэнны стан здароўя (жнівень праляжаў у бальніцы), узмоцнена працаваў над аповесцю. З 7 гадзін раніцы ён ужо за пісьмовым сталом. Потым, калі дазвяляе здароўе, пройдзецца па свежаму паветру, пасядзіць у сваім кветніку каля дома і зноў за працу. Працаздольнасць пісьменніка, шчыра кажучы, проста дзіўляючая.

15 верасня 1951 года. Быў у Якуба Коласа дома па рэдакцыйнай справе. Прыносіў на візу адзін газетны матэрыял. Паэт уважліва перачытаў гранкі і ўнёс тры істотныя папраўкі. Потым падпісаў набор і, развітваючыся, перадаў прывітанне сваім знаёмым журналістам.

10 кастрычніка 1951 года. Канстанцін Міхайлавіч разам з сакратаром ЦК КПБ Н. С. Патолічавым выязджаў у Рудзенск глядзець у дзеянні канаваканальнікі. Асушка беларускіх балот, асабліва на Палессі, заўсёды хвалявала паэта.

Хто-хто, а ён пабачыў у маладосці гібельную сілу балот у глушы Палесся.

2 лістапада 1951 года. Па рэдакцыйных справах быў у паэты ў яго службовым кабінце ў Акадэміі навук БССР. На лістках, якія ляжалі на сталае з самага верху, на віду, перачытаў коласаўскім бісерным почыркам — «На ростанях». Другая частка. Відаць, ён толькі пачаў яе або, можа, перапісаў.

3 лістапада 1951 года. Сягоння Якубу Коласу 69 год. Быў у

яго дома і павіншаваў з днём нараджэння. Прынёс прачытаць гранку сваёй заметкі, якая так і называецца: «У гасцях у Якуба Коласа». Ён прачытаў, падумаў і ўнёс папраўкі. Выкрэсліў фразы, дзе я хваліў яго творы («Не трэба — няхай чытач сам хваліць») і дзе гаварылася, што ён вядзе ў Акадэміі вялікую навукова-даследчую работу («Вяду па меры сіл»).

18 чэрвеня 1952 года. Сустрэў у Акадэміі навук БССР Юрыя Тарыча. Ён стварае фільм «Народны паэт» пра Коласа. Юрый Віктаравіч расказаў: Канстанцін Міхайлавіч катэгарычна заявіў кінаператрам, што пазіраваць не будзе. Знімеце — добра, а не — ваша справа.

У паэты вялікае чалавечае сэрца, і ён увесь час думае пра людзей, пра іх дабрабыт. Усё яму здаецца важным. І не выпадкова ў адным з пажаданняў ён шчыра пісаў: «Каб у гэтым годзе мець многа грыбоў для людзей».

9 верасня 1952 года. Учора ў адной з залаў бібліятэкі імя Ул. І. Леніна адбылася сустрэча Якуба Коласа з чытачамі. Міхась Лынькоў зрабіў даклад аб творчасці Якуба Коласа. Потым выступаў сам паэт. Гутарка яго была цікавай, насычанай і захапляючай.

4 лістапада 1952 года. Сямідзесяцігоддзе Якуба Коласа адзначалася вельмі шырока, як сапраўды ўсенародная ўрачыстасць. Многа вечароў. З Дома друку, як заўсёды, па традыцыі да паэты паслалі дэлегацыю для прывітання. Нягледзячы на зімовы час, дасталі пышны букет кветак. Колас вельмі ветліва сустрэў сваіх сяброў-журналістаў і гарача дзякаваў за кветкі. Паэта ўзнагародзілі трэцім ордэнам Леніна. Так, павага да яго вялікая. І Якуб Колас заслужыў яе. Паэт атрымаў многа прывітанняў, у тым ліку ад сваіх сяброў з Палесся. Палессе ён вельмі любіць, часта ўспамінае і ахвотна перапісваецца са сваімі палескімі чытачамі.

11 лістапада 1952 года. Быў на юбілейнай сесіі ў гонар Якуба Коласа ў Акадэміі навук БССР. Вялікая канферэнц-зала бітком набіта. З'яўленне паэты ў прэзідыуме сустрэлі авацыяй, стоячы. Авацыя працягвалася мінут пяць. Ён прасіў, каб людзі селі, але авацыя ўсё роўна працягвалася. Паднеслі мноства адрасоў. Горка з адрасамі на сталае расла і расла. Былі правомы, пажаданы, пацалункі. Паэт усхвалявана і задшуўна адказваў на прывітанні і дзякаваў за добрыя пацукі. Якубу Коласу выпала вялікае шчасце дажыць да вяршыні сваёй, паўтараю, заслужанай славы.

Я. САДОУСКІ.

Восень.

Фотазвод П. Нікіціна.

Сяргей НОВІК-ПЯЮН

Аніводнае вестачкі...

Аніводнае вестачкі з дому!
Як яны там жывуць без мяне?
Душу нельга раскрыць тут нікому,
Бачу блізкіх я толькі што ў сне.

Часта думаю ў зорныя ночы,
Калі горад спіць быццам нямы,
Пра каханья сінія вочы,
Што далёка ад гэтай зімы.

А як песняй тужлівай завые
Завіруха—сівая пурга,

ВЯСНОВЫМ

Не пажар гарыць на ўсходзе
За чупрынамі бяроз, —
Гэта сонейка ўзыходзіць
У залацістым бляску кос.

Пах чаромхі ап'яняе,
А калі зірнеш уніз —
Белай зоркаю бліскае
Паміж зелені нарцыз.

А там далей забудзі,
Поруч шоўкавай травы,
Нешта шэпчаць нам ціхутка
У светлы ранак веснавы.

Як чароўная паненка,
У садзе яблынька стаіць,
Бела-ружавай сукенкай
У промнях сонца зіхаціць.

Неба пясціць нежнай ласкай,
Ні хмурьнячкі нідзе,
Мёд збіраючы на красках,
Пчолка весела гудзе.

Яшчэ горай душа мая ные
І мацнее на сэрцы туга.

Але ў змрочнай фашысцкай няволі
Я надзеяй святою жыву.
Што сустрэну яшчэ сваю долю,
Што ізноў прычкаю явсню.

Слонімска турма.
1943 г.

РАНКАМ

Стройна, згодна, у дружным ладзе
Загрэмеў птушыны хор,
Як аркестр той на парадзе,
Ён вітае сонца ўсход.

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу на сярэдняй хвалі: 227 метраў (ці 1322 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 з 21.00 да 21.30; на кароткай хвалі 30,83 метраў (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.
Па нядзелях — на хвалі 30,83 метраў і 227 метраў з 8 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па серадах — ад 22 гадзін 30 мінут па сярэднеўрапейскаму часу з 19.00 да 20.30 на хвалі 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў) і на хвалі 31,48 метра (ці 9530 кілагерцаў); па нядзелях — ад 8 гадзін раніцы па сярэднеўрапейскаму з 10.30 да 11.30 на хвалі 30,83 і 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскому часу з 19.00 да 20.30 на хвалі 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9205 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзін 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскому часу на кароткіх хвалі: 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9205 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, Дом друку. Рэдакцыя газеты лас Радзімы.

В. КАТАН,
В. ГАЛІН.

(«Известия»)

РЕДАКЦЫЯНАЯ КАЛЕГІЯ

Жалезная руда ў Беларусі

На захадзе Беларусі выяўлены залежы жалезнай руды, якая ўтрымлівае да 65 працэнтаў вокісу жалеза.

У Галоўным упраўленні геалогіі і аховы нетраў пры Савецкім Міністраў БССР карэспандэнту БЕЛТА паведамілі:

Адкрыццё залежаў жалезных руд пацвердзіла правільнасць прагнозаў беларускіх геологаў, зробленых імі ў выніку шматгадовых геафізічных даследаванняў. Была ўстаноўлена наяўнасць у Беларусі раду магнітных анамалій, якія звычайна звязаны з залежамі руд. Праведзеная за апошнія гады аэрамагнітная здымка дазволіла скласці таксама карту магнітных анамалій, якая затым была ўдакладнена з дапамогай наземнай здымкі.

Цяпер у раёне Шчучына закладзены новыя буравыя шчыліны. Яны дазваляць удакладніць межы залегання руд і іх распаўсюджвання. Сюды накіраваны спецыялісты па жалезных рудах — геафізікі і буравікі. Нядаўна яны азнаёміліся з метадыкай вядзення геолога-пошукавых работ на Курскай магнітнай анамаліі. Набыты там вопыт будзе выкарыстан ва ўмовах Беларусі.

ГІЛБЕРТ УОЛКЕР ЗРАБІУ ВЫБАР

(Пачатак на 3-й стар.)

было падаўленне хваляванняў мясцовага насельніцтва. Яно змагалася супраць брытанскага панавання.

Кіпр... Трыпалі... Нігерыя. Я даслужыўся да маёрскага чыну. Апошнія паўтара года я прабыў у Маскве. Працаваў у аўстраляйскай пасольстве ў якасці афіцэра бяспекі.

Такі каротка мой жыццёвы шлях. Засталося яшчэ сказаць, што я зараз халасты.

— А што прымусіла вас імяна цяпер зрабіць такі крок у жыцці — адмовіцца ад грамадзянства краіны, у якой вы нарадзіліся?

— Я адмовіўся не ад сваёй радзімы, я не адмовіўся ад майго народа. Я адмовіўся ад тых умоў, у якія пастаўлены мой народ, мая радзіма. Чаму цяпер? Таму што тут у Маскве мне прадставіўся свет у іншым выглядзе. Ваша савецкае жыццё

адкрыла мне вочы на многае.

З многім у жыцці капіталістычнага свету я не згаджаўся ўнутрана і раней. Але не бачыў магчымасці выправіць гэта. Зразумейце мяне. Усё сваё жыццё я бачыў, што становішча людзей у грамадстве залежыць ад колькасці грошай, якія яны маюць. Народ падзелены на багатых і бедных. Жыць становіцца там усё цяжэй. Падаткі павялічваюцца, заробатная плата замарожваецца. Многія вымушаны эміграваць з Англіі ў іншыя капіталістычныя краіны. Не думаю, каб ім там стала лепш.

Цяжка сказаць у кароткай гутарцы аб усёй геме пацукі, якія выклікае ў жыццях сучаснай капіталістычнай краіны дзейнасць урадаў, буйных банкаў, карпарацый, аб'яднанняў, ваенных штабаў.

Горка бачыць свой народ, пазбаўленым палітычных пра-

воў. Хоць фармальна яны ёсць, але як можа бедны чалавек выкарыстаць іх? У такіх умовах воля народа па-сапраўднаму не прадстаўлена. Хіба можна спакойна рэагаваць на тое, што твая краіна становіцца паслухмяным выканаўцам чужой волі.

Урад Вялікабрытаніі, нягледзячы на няспынную дэманстрацыі пратэсту, выдаткуе каласальныя сумы на будаўніцтва ракетных пляцовак, размяшчае ў сябе часці бундэсвера, працягвае гонку ўзбраенняў.

Я супраць таго, што ўрад Вялікабрытаніі трымаецца амерыканскай агрэсіўнай палітыкі і не лічыцца з воляй народа ў адносінах размяшчэння ў Злучаным каралеўстве баз падводных лодак з ракетамі «Паларыс». Навошта майму народу падтрымліваць правядзенне ядзерных выпрабаванняў? Ён супраць гэтага. Чаму ж ўрад ігнаруе волю народа?

Я дастаткова глыбока зразу-

меў, да чаго вядзе мілітарысцкая палітыка ЗША, за якую чапляецца ўрад Англіі.

Як бачыць, матываў зробленаму мной кроку больш чым дастаткова.

Гілберт Уолкер замаўчаў. Мы зразумелі гэта як знак таму, што настаў час развітвацца. Усталі, сабралі свае запісныя кніжкі.

Моцна пціскаючы нашы рукі, Гілберт Уолкер звярнуўся з такой просьбай:

— Я буду рады, калі змагу перадаць праз вашу паважаную газету словы вялікай удзячнасці савецкаму народу. Савецкаму ўраду, калі яны дазваляць мне застацца ў Савецкай Расіі. Я буду рады далучыць сваю сціплую працу да працы ўсіх савецкіх людзей на карысць справе міру і шчасця ўсіх народаў.

В. КАТАН,
В. ГАЛІН.

(«Известия»)

РЕДАКЦЫЯНАЯ КАЛЕГІЯ